TRESOAR, FRIES HISTORISCH EN LETTERKUNDIG CENTRUM

TRESOAR

'FRYSLAN FERBINE MEI DE WRÂLD'/'DE WRÂLD FERBINE MEI FRYSLÂN'

AKTIVITEITENPLAN 2018

Leeuwarden, maart 2017

INHOUD

1. Inleiding: 2018 het grote jaar 3

2. Gemeenschappelijke Regeling Tresoar en de vier kenopdrachten..... 3

3. Missie 2017-2020: Fryslân verbinden met de wereld/ de wereld verbinden met Fryslân 6

4. De beleidskaders van Provinsje Fryslân en het Rijk.....8

5. Kernopdrachten en doelstellingen 2017-2020.....9

6. Realisatie van de doelstellingen: plan van aanpak.....13

7. Productbegroting en prestatie-indicatoren 2018 18

8. Organisatie..... 28

9. Exploitatiebegroting 2018..... 31

10. Bijlage: Tresoar en educatie 2018..... 33

1. 2018 ... het grote jaar

2018 is het jaar waarin Fryslân zich presenteert aan Europa in het kader van Kulturele Hoofdstad Leeuwarden/Fryslân 2018. Het jaar 2018 biedt volop mogelijkheden voor Fryslân om zich nationaal en internationaal te profileren als culturele hotspot. Het spreekt voor zich dat Tresoar alles in het werk stelt om een grote bijdrage te leveren aan het succes van 2018. Het accent zal liggen op de realisatie van het project 'Lân fan Taal', een geheel van activiteiten gericht op het tonen van de rijkdom van Friese taal en literatuur. Ten behoeve van 'Lân fan Taal' wordt het gebied Oldehoofsterkerkhof-Prinsentuin ingericht met permanente en semi-permanente paviljoens die mede door Tresoar zullen worden geprogrammeerd en geëxploiteerd. Ook het Tresoar-gebouw zelf speelt een belangrijke rol als presentatieruimte voor Friese literatuur en geschiedenis. Deze inspanningen bepalen voor een belangrijk deel het werk van Tresoar in 2018. Het is ook al duidelijk dat 2018 een jaar zal worden waarin de gebeurtenissen en de bezoekersaantallen de inzet van de medewerkers zullen bepalen. Het woord 'improviseren'zal meer dan eens vallen. In dit Aktiviteitenplan zullen we deze inspanningen zo scherp mogelijk benoemen, maar het is belangrijk te benadrukken dat de uitvoering van de werkzaamheden plaatsvindt binnen de reguliere budgettaire kaders en binnen de lange-termijn doelstellingen van Tresoar. Met andere woorden, het jaar 2018 geeft extra impulsen en zichtbaarheid aan de kerndoelstellingen van Tresoar. Een unieke kans om Tresoar en de rijkdom en waarde van de Friese cultuur aan Fryslân, Naderland en de wereld te laten zien. Tenslotte verwijzen we voor het meerjarenkader van dit Aktiviteitenplan naar het Meerjarenbeleidsplan 2017-2020.

2. Gemeenschappelijke Regeling Tresoar en de vier kernopdrachten

Tresoar is een gemeenschappelijke regeling van Rijk, provincie Fryslân en Stichting Frysk Letterkundich Museum en Dokumintaasjesintrum. De basis voor het beleid en de activiteiten van Tresoar wordt derhalve gevormd door de Gemeenschappelijke Regeling Tresoar. In deze regeling worden de belangen van de Provincie Fryslân, het Rijk en de Stichting FLMD benoemd die door Tresoar worden behartigd. We geven hier eerst de letterlijke doel- en taakformuleringen van de regeling en vatten die vervolgens samen in een viertal 'kernopdrachten'.

2.1 Doelstelling en taken volgens de Gemeenschappelijke Regeling 'Letterhoeke'

In artikel 2 van de Gemeenschappelijke Regeling is de doelstelling van Tresoar verwoord en zijn de aan Tresoar opgedragen werkzaamheden, taken en bevoegdheden benoemd.

Doelstelling van Tresoar (artikel 2, lid 2 GR): De belangen van de minister, het provinciaal bestuur en het bestuur van de stichting bij alle aangelegenheden betreffende de collecties en archiefbescheiden, die berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Fryslân, de Provinciale Bibliotheek te Leeuwarden en het Frysk Letterkundich Museum en Dokumintaasjesintrum te Leeuwarden, in gezamenlijkheid te behartigen. Letterhoeke stelt zich tevens ten doel het in de collecties en archieven ondergebrachte cultureel erfgoed op actieve wijze toegankelijk te maken en te houden voor en onder de aandacht te brengen van een breed publiek. Letterhoeke bevordert daarenboven de Friese literatuur door het literaire klimaat in Fryslân te verbreden in de meest brede zin.

Aan Tresoar opgedragen werkzaamheden, taken en bevoegdheden (artikel 2, lid 3 GR):

a. de beheerstaken, te onderscheiden in het behouden, bewerken en benutten van de collecties en archiefbescheiden die berusten bij de in het tweede lid genoemde instellingen;
b. het adviseren en doen van voorstellen aan de minister over de taken en bevoegdheden, die door de minister worden uitgevoerd ingevolge artikelen 5,6,7,8,12,13 en 15 eerste en tweede lid van de Archiefwet 1995;
c. het verrichten van door de minister, respectievelijk provinciale- of gedeputeerde staten opgedragen andere taken, die verband houden met de behartiging van de belangen, bedoeld in het tweede lid;
d. de taken en bevoegdheden bedoeld in de artikelen 15 derde lid, 16 tweede lid, 17, 18, 20 en 26 tweede lid, van de Archiefwet 1995.

In hetzelfde artikel zijn ook de randvoorwaarden opgenomen voor de wijze waarop Tresoar de belangen van de partners in de regeling dient uit te voeren (artikel 2, lid 4 en 5 GR):

- het archiefbeleid van de minister en de provincie;

- minister, PS en GS en bestuur van de stichting kunnen gezamenlijk algemene aanwijzingen geven omtrent de wijze waarop de belangen behartigd dienen te worden.

2.2 De uit de Gemeenschappelijke Regeling voortvloeiende 'kernopdrachten''

De bij GR opgedragen doelstelling, werkzaamheden, taken en bevoegdheden vormen de basis voor de meerjarenbeleidsplannen en jaarlijkse activiteitenplannen van Tresoar. Vanuit de GR hebben zich vier hoofdlijnen van beleid ontwikkeld. We definiëren hier die hoofdlijnen en geven aan welke essentiële ontwikkelingen zich binnen die lijnen hebben voorgedaan ten opzicht van de oorspronkelijke definitie in de GR:

2.2.1 Collectiemanagement: 'houdbaar' en 'bruikbaar'

De GR formuleert als opdracht het behouden en bewerken ('houdbaar' en 'bruikbaar') van de archieven en collecties. De GR gaat sterk uit van fysieke, aan Tresoar overgedragen collecties met een primaire erfgoedfunctie. In de beleidsontwikkeling sinds 2002 en met name in de afgelopen jaren door informatietechnologische innovatie, is een accentverschuiving opgetreden naar digitale archieven en collecties en naar de dynamische kenniscomponent van de bibliotheekfunctie. Bij 'houdbaar' gaat het zowel om het acquireren als het fysiek en intellectueel beheren en van papieren en digitale archieven en collecties die onder het verantwoordelijkheidsbereik van Tresoar liggen. Onder 'bruikbaar' verstaan we het ontsluiten van archieven en collecties door middel van 'klassieke' catalogi en inventarissen, maar sinds enkele jaren ook door het maken van en/of verbinden aan digitale metadata in een 'linked-open' context volgens (inter)nationale standaarden. Zowel 'houdbaar' als 'bruikbaar' vereisen een omvangrijke en onmisbare infrastructuur (depots, magazijnen, ICT-voorzieningen, e.d.) en inzet van inhoudelijke deskundigheid

2.2.2 Publieksactiviteiten: 'zichtbaar'

De GR formuleert als opdracht dat het in Tresoar bijeengebrachte cultureel erfgoed toegankelijk wordt gemaakt ('bruikbaar') en onder de aandacht wordt gebracht van een breed publiek ('zichtbaar'). In de beleidsontwikkeling sinds 2002 is vanuit deze opdracht een breed cultureel en cultuur-educatief beleid gegroeid. Ook de publieksactiviteiten vereisen structurele infrastructurele voorzieningen (studiezaal, presentatie- en museale ruimten, website, e.d.) en bestaan voor een groot

deel uit incidentele projecten (tentoonstellingen, symposia, festivals, e.d.). Op basis van deze opdracht ontwikkelt Tresoar educatieve programma's binnen de doorlopende leerlijn.

2.2.3 Literatuurbevordering

De GR formuleert als opdracht dat Tresoar de Friese literatuur bevordert door verbreding van het literaire klimaat in de meest brede zin. In de beleidsontwikkeling sinds 2002 heeft de literatuurbevordering gestalte gekregen in schrijf- en leesbevordering en in stimulering van het literair klimaat in algemene zin. In de afgelopen jaren is deze taak in opdracht van de provincie Fryslân aangevuld met de taken van de voormalige Stichting It Fryske Boek. Vanuit dit pakket organiseerde Tresoar een veelheid aan aktiviteiten op het terrein van boekpromotie, talentontwikkeling en kwam een belangrijk aantal Friese publicaties tot stand. Met ingang van 2017 zijn deze taken door de provincie overgebracht naar een andere organisatie. De literatuurbevordering van Tresoar concentreert zich nu op de nieuwe en vernieuwende presentaties van taal en literatuur via het paviljoen "Lan fan Taal'. Tresoar wil in samenwerking met diverse partners het paviljoen ontwikkelen tot podium, exporuimte en broedplaats voor Friese literatuur.

2.2.4 Overige opgedragen taken

De GR maakt het mogelijk dat Tresoar nog andere dan de hierboven genoemde taken uitvoert. Dit zijn taken die bij opdracht door de minister of de provincie worden gesteld ter behartiging van de in de GR genoemde belangen, maar niet worden bekostigd vanuit de lumpsum van de GR maar vanuit een separate financiering:

a. Opdrachten met een meerjarig karakter (bijvoorbeeld: Dienstverleningsovereenkomst provinciale archieven; Organisatie Literaire Prijzen)
b. Opdrachten met een incidenteel karakter
c. Opdrachten (deels) vanuit GR-taak met een bredere strekking (bijvoorbeeld Deltaplan Digitalisering ten behoeve van de brede erfgoedsector in Fryslân)

3. Missie 2017-2020: Fryslân verbinden met de wereld/de wereld verbinden met Fryslân

De Gemeenschappelijke Regeling schept kaders en geeft opdrachten. Tresoar voert die opdrachten met enthousiasme en betrokkenheid uit ten dienste van de gemeenschap. In Tresoar bewaren we tienduizenden meters Fries erfgoed. In die rijke en telkens weer verrassende archieven en collecties zijn de daden, verwachtingen, plannen, successen en teleurstellingen van Fryslân vanaf het jaar 1000 neergeslagen in miljoenen documenten, foto's, tekeningen, dagboeken, kaarten, akten, gedichten en verhalen. In Tresoar zijn de levens van honderdduizenden Friezen nog leesbaar, tastbaar en voelbaar. Het meest fascinerende is dat iedere Fries, maar ook iedere bezoeker van Fryslân, zich in Tresoar kan terugvinden. Dat kan heel letterlijk en direct in de akten van de burgerlijke stand of in de vele tijdschriften en kranten. Je vindt naast gegevens over jezelf en je voorouders, informatie over je geboorteplaats en plekken die je dierbaar zijn. Zo is Tresoar ook voor eenieder de plek voor 'recreatie', waar men zichzelf kan terugvinden en kan 'herscheppen' in de schoonheid van de Friese literatuur, in verhalen en herinneringen. Tresoar geeft betekenis aan het bestaan van mensen, individueel en collectief. Als 'center of community meaning' verbindt Tresoar mensen met hun eigen wereld.

Maar Tresoar is er niet alleen voor de Friese wereld. Tresoar wordt meer en meer een informatieorganisatie die op diverse nationale en internationale niveau's een speler is in het domein van 'big data', 'linked open data' en digitale platforms. Daarmee maakt Tresoar Fries erfgoed bruikbaar en zichtbaar als Europees erfgoed. Deze ontwikkeling wordt de komende jaren nog eens extra versterkt door de ontwikkeling van een nieuwe academische infrastructuur in Fryslân waarin Tresoar een rol speelt als 'kennishub' en als universiteitsbibliotheek. We kunnen deze rol als informatieorganisatie alleen waarmaken als onze archieven en collecties fysiek en digitaal betrouwbaar, authentiek, toegankelijk en duurzaam houdbaar zijn. Deze, deels archiefwettelijke taak is nog altijd de ruggengraat van onze organisatie.

Tresoar is er voor Fryslân, Tresoar is er voor de hele wereld. In 2018 is de verbinding van Fryslân, Friese taal, geschiedenis en cultuur met de wereld het centrale aandachtspunt voor onze organisatie. In dit Aktiviteitenplan geven we aan hoe we dat gaan doen: verbinden, verbinden, verbinden!

De bovengenoemde kernopdrachten omvatten een breed pakket van taken en verantwoordelijkheden. In de afgelopen beleidsperioden hebben we dan ook een zeer actief en breed beleid gevoerd om onze maatschappelijke relevantie te versterken. Dit beleid, gericht op inhoudelijke vernieuwing en nieuwe vormen van doelgroepenbenadering heeft tot aantoonbaar succes geleid in bezoekersaantallen, doelgroepenspreiding en imagoverbetering, maar tegelijkertijd is ook duidelijk geworden dat de veelheid en het gebrek aan onderlinge samenhang van taken enkele zwaktes van Tresoar blootlegt. Zowel op het terrein van kennis en competenties als op het terrein van personele en financiële middelen, raakt de verbreding van taken en verantwoordelijkheden de grenzen van onze organisatie. In de nieuwe beleidsperiode willen we deze trend ombuigen door het begrip 'verbinden' centraal te stellen. Dit betekent dat 'verbinden' het ijkpunt wordt in de realisatie van de hoofddoelstellingen:

a. Tresoar verbindt zijn archieven en collecties op basis van het principe 'open linked data' met de wereld en verbindt de wereld met Fryslân
b. Tresoar verbindt zich met de aan de hoofddoelstellingen verbonden doelgroepen
c. Tresoar verbindt zijn eigen mensen en werkprocessen om een effectieve en efficiënte organisatie te zijn

d. Tresoar verbindt verleden, heden en toekomst en staat op die wijze in het centrum van het proces van cultuuroverdracht

Met het begrip 'verbinden' als leidend principe in taken, verantwoordelijkheden en organisatievormen, maken we van Tresoar een sterke ketenorganisatie, zowel intern als in de provinciale en nationale culturele sector. De belangrijkste trend in de informatiewereld is de overgang van 'the age of containers' naar 'the age of connection'. Kennis en informatie zitten opgesloten in archieven, in boeken , in databestanden, maar ook in organisaties en in mensen. We hebben al belangrijke stappen gezet, maar in de komende beleidsperiode willen we alles op alles zetten om de containers te openen en een interactieve verbinding met de wereld mogelijk te maken. Werken vanuit dit principe vereist de intensivering van het werken met en in de digitale omgeving.

4. De beleidskaders van Provinsje Fryslân, het Rijk en FLMD

Provinsje Fryslân

De Beleidsbrief Cultuur 2017-2020 van de Provinsje Fryslân en de daarbij behorende uitvoeringsnotitie *Mei holle, hert en hannen* vormen het provinciale beleidskader voor Tresoar. We leveren een bijdrage aan de uitvoeringsagenda 2015-2019 van het coalitieakkoord van Gedeputeerde Staten, *Mei elkenien, foar elkenien*. Tresoar speelt een actieve rol spelen in de realisatie van de volgende provinciale doelstellingen:

-ondersteunen economie/MKB, investeren in toerisme: Tresoar draagt met zijn kennis en open linked data bij aan de ontwikkeling van de (cultuur-)toeristische sector en vergroot de digitale zichtbaarheid van Fryslân

-innovatieplatform: als kennisinstelling is Tresoar een partner in het innovatiepact Fryslân (IPF) en dragen wij bij aan businessontwikkeling op het terrein van (cultuur-)toerisme;

-investeren in onderwijs: Tresoar draagt als wetenschappelijke bibliotheek en als bibliotheek van de 'RUG/Campus Fryslân bij aan de versterking van het academisch onderwijs

-vitaal Frysk eigene: Tresoar beheert een belangrijk deel van het Fries eigene in de vorm van archieven en collecties en Tresoar werkt actief aan de versterking van taal, meertaligheid, erfgoed en cultuur. Tresoar verbreedt kennis en bewustzijn, verbindt mensen en gemeenschappen en stimuleert de creativiteit van mensen. Tresoar neemt een centrale positie in in:

-cultuurdeelname (onderwijs, communities en toerisme)
-Kulturele Haadstêd 2018 (Lân fan Taal)
-Deltaplan Frysk (beleid Friese literatuur, Lân fan Taal)

Op basis van de uitvoeringsnotitie *Mei holle, hert en hannen* is Tresoar concreet betrokken bij de volgende provinciale doelstellingen:

We willen actief bijdragen aan educatieve programma's in een doorlopende leerlijn. In de bijlage hebben we ons educatief aanbod nader gespecificeerd.

Cultuurnota Ministerie OC&W

In *Ruimte voor Cultuur. Uitgangspunten cultuurbeleid 2017-2020* geeft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de prioriteiten aan voor de nieuwe beleidsperiode. Centraal in de nieuwe periode staan de uitgangspunten 'kwaliteit voorop', ruimte voor innovatie en profilering en samenwerking als tweede natuur. Met deze uitgangspunten worden enkele basisthema's benoemd: cultuureducatie, talentontwikkeling, maatschappelijke waarde, digitalisering en internationalisering. De door Tresoar geformuleerde doelstellingen en het daaruit voortvloeiende beleid leveren een bijdrage aan de realisatie van het beleid van de minister. Speciale aandacht verdient het voornemen van de minister om binnen het letterenbeleid een prominente plaats te geven aan de leesbevordering. Tresoar heeft een specifieke rol, samen met diverse partners, in de Friese leesbevordering. Ten aanzien van de literatuurbevordering is samenwerking met het Letterenfonds van belang.

Een belangrijk speerpunt is de realisatie van een infrastructuur voor het duurzaam beheer van digitale archieven (E-depot). Met financiële steun van het Rijk zet Tresoar, in samenwerking met de

regionale historische centra van Groningen en Drenthe, volop in op de realisatie van een kennisorganisatie op het terrein van 'E-archives'.

Stichting Frysk Letterkundich Museum en Dokumintaasjesintrum

De stichting brengt zijn beleidsuitgangspunten ten aanzien van de collecties en documentatie en de bevordering van de Friese literatuur in binnen de kaders van zijn bestuursverantwoordelijkheid in het dagelijks en algemeen bestuur van Tresoar.

5. Kernopdrachten en doelstellingen 2017-2020

5.1 Kernopdracht Collectiemanagement

Doelstelling 1:

Tresoar is kennisknooppunt in Fryslân en creëert een zo volledig mogelijke collectie 'Fryslân in context' die zowel fysiek als digitaal in een duurzame infrastructuur wordt beheerd en bewerkt en in optimale mogelijkheden tot (internationaal) verbinden beschikbaar wordt gesteld.

Doelgroep onderzoekers: De opbouw van archieven en collecties is het fundament van Tresoar en is niet direct te koppelen aan een specifieke doelgroep. Om de doelstelling te realiseren is het van belang dat 'onderzoekers' gebruik maken van de door Tresoar aangeboden informatie. De doelgroep 'onderzoekers' bestaat uit alle mensen die met een gerichte onderzoeksvraag Tresoar benaderen, waarbij we geen onderscheid maken tussen beginners en professionals. Kern van de zaak is hier dat Tresoar toegang en mogelijkheden tot verbinding biedt met betrekking tot alle databestanden. In 2018 bouwen we deze functie verder uit met een accent op de academische community in Fryslân.

Partner archiefvormers overheid en particulier: De opbouw van Tresoar als informatie- en kenniscentrum is sterk afhankelijk van de influx van archieven en collecties. Tresoar richt zich in de nieuwe beleidsperiode sterk op de duurzaamheid en toegankelijkheid van digitale archieven. Op basis van archiefwettelijke taken en verantwoordelijkheden, richt Tresoar zich in eerste instantie op de archiefwettelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van de archieven van de overheid. Specifiek is de relatie met de Provincie Fryslân en de Rijksinstellingen in de Provincie aan de orde in het kader van de landelijke infrastructuur voor duurzame digitale archivering (E-depot) waarop Tresoar 2016 is aangesloten. Op basis van de in 2017 afgesloten onderzoekspilots met de provincie, wordt in 2018, binnen het kader van de Dienstverleningsopdracht Archiefbeheer, inhoud gegeven aan de rol van Tresoar ten aanzien van het beheer van de digitale provinciale archieven.

Als uitvloeisel van de binnen de overheidssector opgebouwde know-how richt Tresoar zich ook op de digitale archieven van particulieren.

Doelstelling 2:

Tresoar is de 'state-of-the-art' informatieorganisatie op het terrein van Fries erfgoed en maakt de verbinding van erfgoeddata met andere maatschappelijke sectoren mogelijk.

Tresoar wil het Fries erfgoed een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement geven: betekenis en zingeving voor de individuele burger, maar ook voor 'communities', voor de overheid, voor onderzoek onderwijs en voor de economische en toeristische sector. Tresoar stimuleert en facilteert het gebruik van zijn archieven en collecties en intensiveert daartoe de digitale (internationale) beschikbaarheid en toegankelijkheid van zijn materiaal.

NB Tresoar als state-of-the-art informatieorganisatie is een conditio sine qua non voor de realisering van de doelstellingen van de organisatie. Daarnaast benoemen we enkele speerpunten in de doelgroep- en partnerbenadering.

Doelgroep toeristische sector: Gedigitaliseerd erfgoed (kaarten, foto's, films, e.d.) en informatie vinden vele toepassingen in de toeristische sector, als content voor websites, als materiaal voor de productie van toeristische apps (augmented reality), gidsen, foldermateriaal, e.d. In de komende beleidsperiode richt Tresoar zich op de toeristische sector als gebruiker van erfgoedinformatie

Partner erfgoedsector: De valorisatie van Fries cultureel erfgoed kan alleen effectief zijn als we erfgoed in brede zin opvatten, dus ook het erfgoed van andere instellingen in de provincie (musea, monumenten, gemeentearchieven, kennisinstituten, e.d.). Voortbouwend op het erfgoedbrede project Deltaplan Digitalisering richt Tresoar zich op het creëren van duurzame samenwerkingsverbanden met instellingen in de erfgoedsector.

Van groot belang is het businessplan 'digitaal erfgoed' dat Tresoar in 2017 heeft ontwikkeld binnen het kader van het Deltaplan Digitalisering en dat in 2017 de basis vormde voor een discussie met de provincie en met de erfgoedpartners over de inrichting van een duurzame infrastructuur voor behoud, beheer en beschikbaarstelling van digitaal erfgoed. HHH XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Doelstelling 3:

Tresoar is als kennishub en als studieruimte de faculteitsbibliotheek van Fryslân binnen het kader van de RUG/CampusFryslân en de Friese hogescholen en kennisinstituten

Tresoar is een kennisknooppunt in de wetenschappelijke infrastructuur van Fryslân. Deze rol vloeit voort uit het nationale en internationale wetenschappelijke belang van de bibliotheek van Tresoar. Binnen de nieuwe structuur van de vestiging van de RUG in Fryslân neemt Tresoar de positie in van universiteits/faculteitsbibliotheek en van plusbibliotheek voor de hogescholen. In 2017 zijn de gesprekken gestart over de samenwerking tussen Tresoar en de UB van RUG.

Doelgroep: academische- en hogeschoolgemeenschap: Tresoar biedt aan onderzoekers en studenten faciliteiten voor studie en ontmoeting en biedt toegang tot interne en externe informatiebestanden.

Partner UB Groningen, Mediatheken Hogescholen en Friese kennisinstituten: Tresoar streeft naar een positie als faculteitsbibliotheek binnen de RUG-vestiging in Leeuwarden en biedt een 'plusfunctie' voor de mediatheken van de hogescholen in Leeuwarden en zoekt daartoe samenwerking met genoemde instellingen (Friese kennisinstituten o.a. Fryske Akademy, Fries Museum, Natuurmuseum).

5.2 Kernopdracht Publieksactiviteiten

Doelstelling:

Tresoar is 'center of community meaning' en 'publieksuniversiteit' door het actief en passief beschikbaar stellen aan de burger van informatie, kennis en faciliteiten om te leren en te ontdekken.

Tresoar levert een bijdrage aan kennis en begrip van gebeurtenissen en ontwikkelingen in de samenleving door het actief presenteren van verhalen in de vorm van lezingen, publicaties tentoonstellingen, e.d. en door burgers in staat te stellen antwoorden te zoeken op hun vragen/

Doelgroep 'mienskip/dorpsgemeenschappen': In 2018 is Leeuwarden/Fryslân Kulturele Hoofdstad van Europa. Centraal thema in 2018 is het begrip 'mienskip'. Tresoar haakt hier op in door contact te zoeken met de Friese dorpen om informatie te geven over hun geschiedenis. We doen dat vooral in de vorm van 'crowdsourcing' via het platform Friese Handen, waarmee we gemeenschappen stimuleren om hun eigen geschiedenis te beschrijven en te ontdekken.

Doelgroep rootstoeristen: Mensen zijn op zoek naar hun eigen geschiedenis, individueel en collectief. Tresoar richt zich op de groep rootstoeristen, zowel binnen- als buitenlands, en levert daarmee een bijdrage aan het cultuurtoerisme. Speciaal voor dit doel is de digitale 'familiereisgids'ontwikkeld.

Doelgroep jeugd: Er ligt een speciale rol voor Tresoar in het verbinden van de jeugd, het onderwijs, aan de geschiedenis van de eigen regio in een nationaal en internationaal perspectief. Tresoar biedt maatwerkprogramma's aan scholen aan en ontwikkelt programma's in de doorlopende leerlijn. Naast deze vorm van educatie op basis van inhoudelijke projecten, gaat Tresoar zich in de nieuwe beleidsperiode richten op een educatieve rol ten aanzien van '21-century skills', in het bijzonder zoek- en onderzoeksvaardigheden voor het voorgezet, hoger en universitair onderwijs.

Partner communities: Om de 'mienskip' te bereiken maken we gebruik van partners die belangrijke delen van de gemeenschap vertegenwoordigen. Te denken valt aan verenigingen voor plaatselijk belang, historische verenigingen, leesclubs, e.d. In 2018 is samenwerking met de bibliotheken via het project 'Leen een Fries', in combinatie met de 'Familiereisgids' aan de orde. We maken gebruik van de kennis in de gemeenschappen over eigen dorp en streek.

Partners: Instellingen in de erfgoedsector met een actieve educatieve taak, o.a. Fries Museum, Museumfederatie, e.a. en de onderwijsinstellingen t.b.v. de ontwikkeling van '21-century skills'. In 2018 is in het bijzonder de samenwerking met de bibliotheken relevant om het contact met lokale en regionale gemeenschappen te leggen.

5.3 Kernopdracht Literatuurbevordering

Doelstelling:

Tresoar bevordert de Friese literatuur door de verbreding van het literaire klimaat en creëert een zo volledig mogelijke letterkundige collectie

Friese taal en cultuur vormen een inspiratiebron voor het nieuwe, voor creatieve innovatie. Tresoar stimuleert en faciliteert de promotie en produktie van Friestalige cultuur en literatuur. Tresoar geeft mensen toegang tot de rijkdom van de Friese literatuur als bron van schoonheid, inspiratie en 'herschepping' met een zo volledig mogelijke letterkundige collectie als basis. Het betreft hier de kernopdracht, voortvloeiend uit de oorspronkelijke documentaire en museale taken, die in eerste instantie gericht is op collectievorming en kennisoverdracht. In 2018 zet Tresoar in op vergroting van de zichtbaarheid van literaire collecties en informatie via de digitale kanalen.

In 2018 ligt het accent op de realisatie van 'Lân fan Taal' in het kader van Culturele Hoofdstad 2018. In de kerntaak van Tresoar ligt de museale presentatie van de Friese literatuur besloten. Het project Lân fan Taal geeft een belangrijke impuls aan nieuwe presentatievormen. Tresoar presenteert in 2018 enkele nieuwe functies in het eigen gebouw, waarbij de subsidiebijdrage vanuit Lân fan Taal een belangrijke financiële dekkingscomponent is. Deze nieuwe functies leveren een bijdrage aan het programma voor 2018, maar vormen ook de 'legacy' van 2018 voor de komende jaren:

-museale presentatie 'terug naar de bron' over de Oudfriese taal

-museale presentatie over Piter Jelles Troelstra als Fries dichter met als thema 'het leven ligt in kringen om ons heen'

-nieuwe documentaire over de geschiedenis van de Friese literatuur

-inrichting exporuimte met LED-infrastructuur, gecombineerd met klassieke presentatiefaciliteiten als 'medium' voor flexibele en gevarieerde tentoonstellingen over Friese taal en literatuur; deze technologische infrastructuur wordt eind 2019 verplaatst naar het nieuwe taalpaviljoen, waar Tresoar vanaf eind 2018 de programmering verzorgt.

-nieuwe inrichting audio-visuele ruimte met als thema Friese kleinkunst

Specifiek en tijdelijk gedurende 2018 wordt een internationale presentatie samengesteld rond het thema 'visuele poëzie'.

Naast de tentoonstellingen en presentaties realiseert Tresoar in 2018 een intensieve Fries-literaire programmering in het kader van Lân fan Taal.

5.4. Kernopdracht Overige opgedragen taken

Doelstelling:

Het verrichten van overige opgedragen taken die ten doel hebben de belangen van de minister en van de provincie te behartigen.

Het betreft hier taken die bij opdracht door de minister of de provincie worden gesteld ter behartiging van de in de GR genoemde belangen, maar niet worden bekostigd vanuit de lumpsum van de GR maar vanuit een separate financiering. In 2018 zijn o.a. aan de orde de opgedragen taken 'Deltaplan Digitalisering' en 'Dienstverlening provinciale archieven'.

6 Realisatie van de doelstellingen: plan van aanpak

6.1. Kernopdracht Collectiemanagement

Doelstelling 1: kennisknooppunt

Opbouw collectie/acquisitie

In 2018 versterkt Tresoar zijn positie als knooppunt in de kennis-infrastructuur van Fryslân. Het gaat dan niet alleen om de eigen collecties, maar ook om kennissystemen buiten de eigen organisatie:

Eigen collectie: Tresoar beheert een belangrijke regionale, nationale en zelfs internationale collectie. In een snel veranderend informatielandschap is het van essentieel belang dat de eigen collectie – fysiek en digitaal- een sterk onderscheidend vermogen heeft.

De kerncollectie van Tresoar bestaat uit 1) archieven die zijn gevormd door instellingen die vallen onder de Archiefwet en conform deze wet hun archieven na 20 jaar overbrengen naar de door hun aangewezen archiefbewaarplaats, i.c. Tresoar. Het betreft hier in eerste instantie de archieven van Rijksinstellingen in de provincie en de Provincie Fryslân zelf. Naast de archiefwettelijk gevormde bestanden, acquireert Tresoar zelf 2) particuliere archieven die van belang zijn voor de kennis van Fryslân (scholen, kerken, economische instellingen, e.d.). Op deze wijze is Tresoar de spiegel van de Friese samenleving door de eeuwen heen. Het verwervingsprofiel wordt voortdurend gemonitord en ontwikkeld zodat ook nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen worden gedocumenteerd (denk aan Culturele Hoofdstad 2018, krimp, industriële vormgeving, Holwerd aan Zee, e.d.). Tresoar hanteert hierbij de beleidsnotitie Fryslân in Context, dat een dynamisch acquisitiemodel biedt. Sinds 2015 is een gesprek gaande met de brede erfgoedsector over de vorming van de 'Collectie Fryslân'. Ten 3e) bestaat de kerncollectie van Tresoar uit de bibliotheekbestanden. De basis van de bibliotheek wordt gevormd door de collectie van de voormalige universiteit van Franeker. Sinds het midden van de negentiende eeuw heeft de Provinciale Bibliotheek, vanaf 2002 Tresoar, voortgebouwd op dit wetenschappelijke profiel. In 2016 is Tresoar formeel de faculteitsbibliotheek van RUG/Campus Fryslân geworden en zal de collectie zich verder ontwikkelen op basis van de relevante kennisgebieden voor bachelor- en masteropleidingen in Fryslân. Daarnaast blijft Tresoar de bibliotheek van en over Fryslân in context en worden verbindingen gelegd met Fries-relevante collecties overal op de wereld.

Externe collecties: Tresoar geeft toegang tot belangrijke externe collecties, bibliotheken en archieven. Tresoar biedt zijn gebruikers de kennis, expertise en adequate digitale infrastructuur om externe collecties te kunnen benutten;

Externe digitale informatiebestanden: Tresoar geeft toegang tot externe digitale informatiebestanden en biedt zijn gebruikers de kennis, expertise en adequate digitale infrastructuur om externe digitale informatiebestanden te kunnen benutten.

Om onderscheidend vermogen te creëren in een informatielandschap dat gekenmerkt wordt door schaalvergroting, digitalisering en delocalisering (afnemend belang van lokale fysieke voorzieningen), bouw Tresoar zijn interne en externe collecties en informatiebestanden op basis van het uitgangspunt 'Fryslân in context' dat drie elementen omvat:

a. Fryslân 'van en over: Tresoar heeft een eigen volledige collectie 'van en over 'Fryslân (inclusief depotfunctie literatuur; inclusief digitale publicaties)
b. Duiding: Tresoar heeft een eigen collectie en geeft toegang tot externe collecties en externe digitale informatiebestanden die van belang zijn om ontwikkelingen en gebeurtenissen van en in Fryslân te kunnen duiden (denk aan internationale literatuur over meertaligheid)
c. Kennis-infrastructuur: Tresoar speelt een rol als knooppunt in de kennis-infrastructuur van Fryslân door facilitair te zijn voor het integrale Friese (en landelijke) kennissysteem:
   -Tresoar beheert en geeft toegang tot interne en externe informatiebronnen die van belang zijn voor Friese kennisgebieden (denk aan masteropleidingen in Fryslân)
   -Tresoar beheert en geeft toegang tot interne en externe informatiebronnen die van belang zijn voor Friese kennisinstituten (Waddenacademie, Fryske Akademy, Fries Museum, Natuurmuseum, e.a.)
   -Tresoar beheert en geeft toegang tot interne en externe informatiebronnen in het kader van de provinciale bibliotheekvoorziening en in het kader van de landelijke Plusbibliotheken (centraal collectioneren i.s.m. openbare bibliotheken)

Beheer en behoud van collectie

De collecties, fysiek en digitaal, vormen de basis voor de rol van Tresoar als kennisknooppunt en vertegenwoordigen daarnaast een belangrijke erfgoedwaarde. Duurzaam beheer en behoud is één van de kerntaken van Tresoar en wordt via twee faciliteiten gerealiseerd:

a. Fysiek depot: Tresoar beschikt over archiefdepots en bibliotheekmagazijnen in de eigen gebouwen en maakt per 2016 gebruik van het Centraal Collectiecentrum;
b. Per 2016 is Tresoar aangesloten op het landelijk e-depot, een voorziening voor de duurzame opslag van overheidsarchieven (samenwerkingsverband Nationaal Archief en Regionale Historische Centra). In 2018 wordt verder gewerkt aan de beschikbaarstelling van het E-depot voor provinciale bestanden.

Beschikbaarstelling en verbinding van data

Verbinden is het leidend principe in onze omgang met archieven, collecties en databestanden. Dit betekent dat we in de nieuwe beleidsperiode volop inzetten op de overgang van analoge en lokaal beschikbare data naar digitale en overal beschikbare data. We sluiten ons aan bij de nationale strategie voor digitaal erfgoed. Onder doelstelling 'state-of-the-art informatieorganisatie' gaan we nader in op het beleid om optimale verbinding te realiseren.

Doelstelling 2: informatieorganisatie

Doelstellingen 'kennisknooppunt' en 'informatieorganisatie' zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Waar de eerste zich concentreert op de acquisitie, beheer en behoud van relevante data (archieven, collecties, databestanden), daar richt de informatieorganisatie zich in eerste instantie op digitale bruikbaarheid en zichtbaarheid van informatie. Verbinden is het leidend principe in onze omgang met data. Dit betekent dat we in de nieuwe beleidsperiode volop inzetten op de overgang van analoge en lokaal beschikbare data naar digitale en overal beschikbare data. We sluiten ons hierbij aan bij de nationale strategie voor digitaal erfgoed. De realisatie van een 'state-of-the-art' informatieorganisatie bereiken we door in 2018 intensief en consequent in te zetten op:

a. Het gebruik van open standaarden en voorzieningen

b. Structurele versterking van het landelijke en provinciale netwerk van informatie- en erfgoedorganisaties.
c. Inrichting infrastructuur op basis van het drie-lagenmodel:
   -datalaag
   -verbindingslaag
   -dienstenlaag

   waarbij aansluiting wordt gezocht bij een zo adequaat mogelijk niveau van voorzieningen zoals voor de datalaag bij het landelijk e-depot en landelijke platforms (Nationaal Archief, Koninklijke Bibliotheek, Instituut voor Beeld- en Geluid), voor de dienstenlaag bij grote spelers zoals OCLC (diverse dienstenapps). Voor de verbindingslaag werkt Tresoar samen met landelijke en internationale partners.

   Tresoar is faciliterend en raadgevend in relatie tot andere erfgoed- en kennisinstituten in Fryslân met betrekking tot de realisatie van het drie-lagenmodel. In 2018 is het businessplan Digitaal erfgoed de basis voor een verdergaande discussie met provincie en erfgoedveld over de toepassing van het drielagenmodel in een duurzame infrastructuur. Tresoar streeft ernaar om in 2018 met de genoemde partijen een organisatie voor duurzaam digitaal erfgoedbeheer in te richten en te exploiteren (Redbot).

d. Investeringen in digitalisering van erfgoed (van analoog naar digitaal). In de beleidsperiode vindt een extra impuls plaats door middel van het Deltaplan Digitalisering. Intensivering van het digitaal toegankelijk maken en beschikbaar stellen van alle Tresoarcollecties en archieven. Bijzonder punt van aandacht is hier de problematiek rond auteurs- en beeldrechten. Tresoar behartigt de belangen van de culturele instellingen via landelijke kanalen (Nationaal Archief, Koninklijke Bibliotheek, e.d.).

Doelstelling 3: Universiteitsbibliotheek

Een van de pijlers van Tresoar is de wetenschappelijke Provinciale Bibliotheek, de rechtstreekse opvolger van de in 1587 opgerichte universiteitsbibliotheek van Franeker. Met de komst van de University Campus Fryslân in 2007 en de vestiging van Rijksuniversiteit Groningen/Campus Fryslân in Fryslân in 2016 krijgt Tresoar met zijn wetenschappelijke bibliotheekfunctie een nieuwe rol in de academische infrastructuur in Fryslân. Tresoar versterkt in de nieuwe beleidsperiode zijn rol in de wetenschappelijke infrastructuur door zich te richten op:

a. aansluiting met kennis- en databestanden op de behoeften van de wetenschappelijke opleidingen in Fryslân, specifiek binnen het kader van RUG/Campus Fryslân; Tresoar ambieert hier in samenwerking met de Universiteitsbibliotheek van de RUG een positie als faculteitsbibliotheek;
b. aansluiting met kennis- en databestanden op de behoeften van de Friese kennisinstituten (Fryske Akademy/Mercator, Fries Museum/Princessehof, Waddenacademie, Natuurmuseum, e.d.) en de opleidingen van de hogescholen.
c. Zich te richten op de functie van het Tresoargebouw als plaats voor studie, ontmoeting en debat. De in 2015 ingezette ontwikkeling van het gebouw als universiteitsbibliotheek wordt voortgezet (vergroting aantal studieplekken, avondopenstelling, collegezalen, e.d.)
d. Een bijdrage te leveren aan het academisch klimaat door het organiseren van academische activiteiten (Studium Generale-lezingen, lunchlezingen en workshops); in samenwerking met andere kennisinstituten onderhoudt Tresoar de website Studium Generale Leeuwarden ter promotie van academische activiteiten.

6.2 Kernopdracht Publieksactiviteiten

Doelstelling: center of community-meaning/publieksuniversiteit

Mensen zoeken, individueel en collectief, naar duiding van gebeurtenissen en ontwikkelingen in de kringen die om hun bestaan liggen: familie, straat, dorp, provincie, enz. De in en door Tresoar verzamelde kennis, archieven en collecties helpen mensen om betekenis en zingeving te verlenen aan hun bestaan. Als kennisknooppunt en als informatieorganisatie geeft Tresoar zo volledig en betrouwbaar mogelijk toegang tot data en kennis om duiding mogelijk te maken. Maar Tresoar speelt ook een actieve rol door zelf in te spelen op maatschappelijke vraagstukken en kennis en informatie thematisch te presenteren in de vorm van lezingen, publicaties, tentoonstellingen, e.d. In de nieuwe beleidsperiode zetten we ons beleid op dit terrein voort, maar intensiveren het contact met de 'mienskip' door:

a. met het programma 'rootstoerisme' actief in te spelen op de behoefte aan kennis van eigen 'roots'. Tresoar ontwikkelt online en offline een 'rootsreisbureau' dat mensen in staat stelt om met begeleiding of zelfstandig een reis door Fryslân te maken, virtueel of 'in het echt' langs de plekken die betekenis hebben in de eigen familiegeschiedenis. De reisgids, die online kan worden samengesteld met gegevens uit de grote databases van Tresoar, is gepersonaliseerd en kan een bijdrage leveren aan het kleinschalig toerisme in Fryslân (B&B). Het systeem speelt in 2018 een rol in Culturele Hoofdstad 2018.
b. programma's op locatie te ontwikkelen, met name in dorpsgemeenschappen, gericht op de overdracht van kennis over de eigen omgeving
c. 'communities' te activeren tot samenwerking in de domeinen waarin zij actief zijn; het betreft hier groepen die een rol kunnen spelen in verwerving, toegankelijk maken en beschikbaarstelling van erfgoed (denk aan historische verenigingen, leesclubs, sportdisciplines, e.d.).
d. het uitvoeren van een intensief educatief programma voor basis- en voortgezet onderwijs, gekoppeld aan projecten en ingebed in structurele samenwerkingsverbanden (Keunstwurk, Fries Museum Kinderuniversiteit, e.d.)

6.3 Kernopdracht Literatuurbevordering

Doelstelling: verbreding Fries literair klimaat

Tresoar is ingesteld om de belangen van Rijk, provincie en Frysk Letterkundich Museum en Dokumintaasjesintrum in gezamenlijkheid te behartigen, Specifiek bevordert Tresoar de Friese literatuur en verbreedt Tresoar het literaire klimaat in Fryslân. De collectie- en informatietaken van Tresoar ten aanzien van de Friese literatuur worden volop behartigd in doelstellingen kennisknooppunt en informatieorganisatie .

In 2018 leggen we de nadruk op het realiseren van de digitale toegankelijkheid en zichtbaarheid van de Fries-literaire collecties en de presentatie van de literaire informatie via een nieuwe website.

In 2018 wordt volop aandacht besteed aan de Fries-literaire geschiedenis via diverse tentoonstellingen en programma's. Ook is eind 2018 de inrichting van het nieuwe paviljoen 'Lân fan Taal ' aan de orde. Dit paviljoen wordt het speerpunt voor de literatuurbevordering (zie ook 5.3).

6.4 Kernopdracht overige opgedragen taken

6.4.1. Deltaplan Digitalisering

2018 is het laatste volle kalenderjaar voor het Deltaplan Digitalisering . Dit plan behelst een substantiële impuls voor digitaal beheer en beschikbaarstelling van cultureel erfgoed in Fryslân. Het project faciliteert de brede erfgoedsector (archieven, musea, monumentenzorg, archeologie, Omrop Fryslân, Fries Film Archief, e.a.). Tresoar is penvoerder van dit project in opdracht van de provincie Fryslân. Naast de eenmalige kwantitatieve impuls aan de digitalisering van erfgoed, wordt ook de structurele basis gelegd voor de infrastructuur die nodig is om de omslag van analoog naar digitaal duurzaam te kunnen borgen en ontwikkelen. Het gaat hier om datamanagement (standaarden en procedures), hardware (opslag) en de serviceorganisatie/kenniscentrum.

6.4.2. Dienstverleningovereenkomst Provinciale Archieven

Bij wijziging van de Archiefwet in 2010 is de Provincie verantwoordelijk voor beheer en behoud van de eigen provinciale archieven, die tot dat jaar onder Rijksbeheer bij Tresoar berustten. Met een Dienstverleningsovereenkomst is dit beheer opgedragen aan Tresoar. Op basis van de in 2016 uitgevoerde evaluatie, wordt de DVO in de periode 2017-2019 voortgezet.

7. Productbegroting en prestatie-indicatoren 2018

7.1 Inleiding: Fundamentele verandering in het werkproces: van collectie naar connectie

Ten opzichte van het Meerjarenbeleidsplan 2013-2016 staat het Meerjarenbeleidsplan 2017-2020 onder een fundamenteel ander gesternte. In de afgelopen jaren heeft de opkomst van de open linked data een ware revolutie teweeggebracht in het denken over de werkprocessen in de core-business van kennis- en erfgoedinstellingen in het algemeen en archieven en bibliotheken in het bijzonder. Kern van de zaak is dat de verschuiving van het cultuur- en erfgoeddomein naar het internet en de revolutie in datamanagement onder invloed van open linked data Tresoar zowel maakt tot een uitvoerende en ambachtelijke organisatie als ook een veel meer regisserende en ontwerpende organisatie. De fundamentele digitale veranderingen kennen de volgende elementen die we sturend en dominant willen laten zijn in de ontwikkeling van Tresoar in de komende jaren:

Van analoog en lokaal naar digitaal en overal

Het werkproces van Tresoar is er op gericht de collecties en archieven via een intensief digitaliserings- en metadateringsprogramma naar het internet te brengen;

Van catalogus en inventaris naar metadatahub

Het werkproces van Tresoar is er op gericht collecties en archieven te verrijken door metadatering en te verbinden met relevante metadata op het web ('we connect things').

Van collectie naar connectie

Het werkproces van Tresoar is er op gericht eigen archieven en collecties te metadateren om verbindingen mogelijk te maken, maar verbindt ook externe archieven, collecties en databestanden met Fryslân

Van kennis als object naar kennis als actie

Het werkproces van Tresoar is er op gericht intermediair te zijn in het verbinden van Friese kennis en informatie met de wereld en in het verbinden van de wereld met Fryslân; deze verbindende rol vereist een actieve rol in interactie met kennisaanbieders en –vragers in en buiten Fryslân

Van ambacht naar design

Het werkproces van Tresoar is er in belangrijke mate op gericht om in provinciale, landelijke en internationale netwerken intelligente concepten te ontwerpen voor de realisatie van het drie-lagenmodel: houdbaar, bruikbaar en zichtbaar.

7.2 Productbegroting en prestatie-indicatoren

7.2.1. Collectiemanagement

Hieronder vallen alle werkzaamheden en kosten die verband houden met het in goede staat bewaren van de collectie van het Rijk (archieven), Provincie (bibliotheek en archief) en FLMD (literaire collectie, boeken en handschriften). Hiervoor worden negen depots op het niveau van archiefbewaarplaats in de zin der wet in stand gehouden en een boekenmagazijn. Daarnaast zijn er specifieke functies binnen de formatie die zich bezig houden met de materiële staat van de collecties. Dit zijn restauratoren, behoudsmedewerkers en een conserveringsadviseur. Daarnaast valt onder het behouden het verwerven van collectie. Hiervoor zijn collectievormers in dienst. Het betreft bij collectiemanagement zowel de papieren als de digitale archieven en collecties en de daarbij behorende infrastructuur. In de huidige digitale context moeten we het begrip 'collectie' ook verbreden tot relevante databestanden die buiten de fysieke context van het Tresoargebouw of ICT-infrastructuur vallen.

De kosten bestaan uit huurkosten, energielasten, aanschaf materialen voor verpakking en conservering, afschrijving inrichting, aanschaf boeken, abonnementen, digitale producten en personeelslasten.

Specificatie van de kosten:

	2017	2018	2019	2020
Materieel Beheer	**€ 1.618.391**	**€ 1.686.718**	**€ 1.654.912**	**€ 1.664.858**
Directe Kosten				
- Materiaal	€ 45.500	€ 44.500	€ 34.500	€ 44.500
- Personeelslasten	€ 141.230	€ 239.996	€ 236.014	€ 236.148
Indirecte Kosten				
- Huisvestingskosten	€ 934.162	€ 877.229	€ 864.083	€ 879.939
- Facilitaire ondersteuning	€ 218.052	€ 242.115	€ 243.461	€ 227.850
- ICT	€ 23.386	€ 20.251	€ 19.045	€ 18.793
- Beleidslasten	€ 203.230	€ 218.528	€ 214.594	€ 214.481
- Financiële administratie	€ 52.832	€ 44.099	€ 43.215	€ 43.146
- PR/Marketing				

Producten 2018
depot

Depots op basis van AW	9	
Depots (niet AW)	2	
Omvang capaciteit in m1	40.800	
Omvang collecties in m1	32.938	

materiële staat

Omvang collecties in m1	32.938	
Omvang materieel niet raadpleegbaar	10%	
Omvang materieel bewerkt archief	90%	
Omvang materieel bewerkt overig materiaal	90%	

Activiteiten 2017

relatiebeheer	Overbrenging archieven conform archiefwet	Beheer aansluiting op landelijk e-depot; beheer overheidsarchieven in e-depot: implementatie resultaten pilots Tresoar-Provincie
Depots/storage	Tresoargebouw en Centraal Collectiecentrum	Herinrichting depot- en magazijnruimten; update archiefbeheersysteem
	Digitaal erfgoed	Ontwikkeling en bouw storagefaciliteiten voor Friese erfgoedpartners op basis van plan Redbot; ontwikkeling Redbot als serviceorganisatie voor Fries erfgoedveld
collecties	behoudsplan	Uitvoering behouds- en digitaliseringsplan, incl. e-depot

	2017	2018	2019	2020
Collectievorming	**€ 444.600**	**€ 475.038,47**	**€ 448.735,90**	**€ 468.528,44**
Directe Kosten				
- Materiaal	€ 138.601	€ 131.000,00	€ 111.000,00	€ 131.000,00
- Personeelslasten	€ 104.370,82	€ 143.533,35	€ 141.152,11	€ 141.231,97
Indirecte Kosten				
- Huisvestingskosten	€ 41.610,77	€ 39.074,79	€ 38.489,23	€ 39.195,51
- Facilitaire ondersteuning	€ 9.535,78	€ 10.588,13	€ 10.647,00	€ 9.964,29
- ICT	€ 17.539,58	€ 15.187,96	€ 14.283,39	€ 14.094,62
- Beleidslasten	€ 101.614,94	€ 109.264,06	€ 107.296,76	€ 107.240,42
- Financiële administratie	€ 26.416,14	€ 22.049,48	€ 21.607,47	€ 21.573,16
- PR/Marketing	€ 4.911,22	€ 4.340,70	€ 4.259,93	€ 4.228,47

Producten 2018

	Omvang	verwachte toename
Omvang totale collectie	32.938	
Archieven rijksoverheid	8.441	95.5
Archieven prov. overheid	1.788	
Provinciale kaarten en tek.	3.939 stuks	
Particuliere archieven	4.345	120
Letterkundige collecties	1.285	10
Bibliotheekcollecties	14.776	75
Museale objecten	2.794 eks.	140

Aktiviteiten 2018

relatiebeheer	Overleg zorgdragers conform archiefwet	Strategisch Informatie Overleg met de provincie, gericht op de implementatie van het e-depot; aansluiting van Provincie Fryslân op landelijk e-depot
	Overleg en samenwerking provinciearchivaris	Overleg- en samenwerkingsverband met accent op e-archives en implementatie e-depot
	Overbrenging archieven conform Archiefwet	Voortzetting dienstverlening provinciale archieven
acquisitie	Verwerving particuliere archieven en collecties	Ontwikkeling acquisitieprofiel 'Collectie Fryslân' i.s.m. erfgoedinstellingen en provincie; implementatie principe 'Fryslân in context'
		Opbouw collectie ten behoeve van provinciaal bibliotheeknetwerk, landelijke Plusbibliotheken en academische instellingen in Fryslân
		Opbouw collectie t.b.v. kennisinstituten en academische instellingen in Fryslân; vorming universiteitsbibliotheek RUG/Campus Fryslân

Ontsluiting/metadatering

Hieronder vallen alle werkzaamheden en kosten die verband houden met het toegankelijk maken van de collectieonderdelen. Het gaat hierbij om het inventariseren van archieven, het catalogiseren van de boekencollectie, het indiceren van specifieke deelbestanden en het in digitale catalogi brengen van de beschrijvingen van de collectie. Dit werk wordt gedaan door archivisten, catalogiseerders, vrijwilligers (het indiceren). In 2018 vindt de verdere transitie van werkzaamheden plaats van catalogisering en inventarisatie naar het werken met open linked data in het kader van de vorming van metadatahubs.

De kosten bestaan uit huurkosten voor de kantoren, energielasten, licenties en onderhoudscontracten voor beheerssystemen en personeelslasten

	2017	2018	2019	2020
Ontsluiting/metadatering	**€ 835.382**	**€ 863.422,99**	**€ 826.632**	**€ 845.426**
Directe Kosten				
- Materiaal	€ 118.500	€ 126.101	€ 106.101	€ 126.101
- Personeelslasten	€ 381.377	€ 418.066	€ 411.131	€ 411.363
Indirecte Kosten				
- Huisvestingskosten	€ 64.149,94	€ 60.240,30	€ 59.337,56	€ 60.426,40
- Facilitaire ondersteuning	€ 14.700,99	€ 16.323,37	€ 16.414,12	€ 15.361,62

- ICT	€ 128.623,58	€ 111.378,37	€ 104.744,83	€ 103.360,52
- Beleidslasten	€ 101.614,94	€ 109.264,06	€ 107.296,76	€ 107.240,42
- Financiële administratie	€ 26.416,14	€ 22.049,48	€ 21.607,47	€ 21.573,16
- PR/Marketing				

Producten 2018

	omvang	Percentage	Begroot
Omvang collecties	32.983		
archieven rijksinstellingen toeg. via internet		90	95
Archieven prov. Instelling. toeg. via internet		100	100
Particuliere archieven toeg. via internet		80	85
Letterkundige collecties toeg. via internet		90	95
Bibliotheekcollectie toeg. via internet		100	100
Museale objecten toeg. via internet		60	65

Nadere ontsluiting

	omvang	Index (%)	
Notarieel archief		100	
Burgerlijke Stand		100	

Activiteiten 2018

Toegankelijkheid en beschikbaarstelling	Toegankelijk maken en verbinden	Digitaal zichtbaar maken van archieven en collecties door metadatering
		Digitaal bruikbaar maken van archieven en collecties door metadatering
		Digitalisering van persoons- en plaatsgebonden bestanden; NB zie Deltaplan Digitalisering
		Digitalisering van bronnen van Friese taal en cultuur; NB zie Deltaplan Digitalisering
		Opbouw kennis- en informatiehubs t.a.v. belangrijke thema's: literatuur, waddenzee, Encyclopedie, e.d.; opbouw van thematische kennis- en informatiehubs

7.2.2 Publieksactiviteiten

Hieronder vallen alle werkzaamheden en kosten die verband houden met het aan het publiek ter beschikking stellen van de collectie, het onder de aandacht van het publiek brengen van de collectie, het via de digitale weg aanbieden van de collectie aan het publiek. Hiervoor worden studiezalen beschikbaar gesteld aan het publiek met daarop voorzieningen om te zoeken in digitale bestanden alsmede de catalogi van Tresoar, een website in de lucht gehouden, lezingen en andere activiteiten georganiseerd die de producten van Tresoar onder de aandacht kunnen brengen. Eén van de deelactiviteiten is de educatieve dienst die producten voor het onderwijs ontwikkeld om zo de collectie onder de aandacht van scholieren en docenten te brengen.

De werkzaamheden worden uitgevoerd door een team studiezaalmedewerkers, webredactie, educatief medewerkers, PR en marketing.

	2017	2018	2019	2020
Studiezaal	**€1.286.626,80**	**€1.299.575,59**	**€1.273.5454,56**	**€1.274.359,98**
Directe Kosten				
- Materiaal	€ 61.000,00	€ 61.000,00	€ 61.000,00	€ 61.000,00
- Personeelslasten	€ 574.603,68	€ 623.896,58	€ 613.546,068	€ 613.893,18
Directe Baten	-€ 71.000,00	-€ 71.000,00	-€ 71.000,00	-€ 71.000,00
Indirecte Kosten				
- Huisvestingskosten	€ 368.024,14	€ 345.594,79	€ 340.415,83	€ 346.662,47
- Fac. ondersteuning	€ 54.184,69	€ 60.164,42	€ 60.498,90	€ 56.619,61
- ICT	€ 159.610,17	€ 138.210,43	€ 129.978,81	€ 128.261,01
- Beleidslasten	€ 99.582,64	€ 107.078,78	€ 105.150,83	€ 105.095,62
- Fin. administratie	€ 25.887,82	€ 21.608,49	€ 21.175,33	€ 21.141,69
- PR/Marketing	€ 14.733,66	€ 13.022,11	€ 12.779,80	€ 12.685,40

	2017	2018	2019	2020
Overige Publieksbereik	**€1.294.153,95**	**€1.247.260,42**	**€1.223.545,56**	**€1.223.015,93**
Directe Kosten				
- Materiaal	€ 92.648,00	€ 74.792,00	€ 22.154,00	€ 23.388,00
- Personeelslasten	€ 565.951,31	€ 572.060,71	€ 619.266,97	€ 619.639,30
Indirecte Kosten				
- Huisvestingskosten	€ 178.838,07	€ 167.581,40	€ 164.937,92	€ 168.039,23
- Fac. ondersteuning	€ 73.591,47	€ 78.792,64	€ 79.204,10	€ 76.911,98
- ICT	€ 215.032,04	€ 185.516,47	€ 174.209,10	€ 171.845,90
- Beleidslasten	€ 111.032,89	€ 120.912,69	€ 117.751,83	€ 117.167,04
- Fin. administratie	€ 27.592,85	€ 21.560,29	€ 20.833,67	€ 20.653,67
- PR/Marketing	€ 29.467,32	€ 26.044,21	€ 25.559,61	€ 25.370,81

	2017	2018	2019	2020
Zakelijke Dienstverlening	**-€ 103.726,74**	**-€100.111,97**	**-€102.434,92**	**-€103.820,00**
Directe Kosten				
- Materiaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
- Personeelslasten	€4.701,39	€9.191,33	€ 9.038,85	€ 9.043,96
Directe Baten	-€ 163.345,00	-€164.345,00	-€ 165.345,00	-€ 166.645,00
Indirecte Kosten				
- Huisvestingskosten	€5.201,35	€4.884,35	€ 4.811,15	€ 4.899,44
- Facilitaire ondersteuning	€1.191,97	€1.323,52	€ 1.330,87	€ 1.245,54
- ICT	€5.846,53	€5.062,65	€ 4.761,13	€ 4.698,21
- Beleidslasten	€33.871,65	€36.421,35	€ 35.765,59	€ 35.746,81
- Financiële administratie	€8.805,38	€7.349,83	€ 7.202,49	€ 7.191,05

Producten 2018

Bezoek fysiek

Openingsuren studiezaal	2158	NB openstelling in kader Lân fan Taal nog te bepalen
- kantoortijden	1820	
- buiten kantoortijden	328	
Capaciteit werkplekken	85	
Bezoekers studiezaal	42.500	
Bezoekers overige activiteiten	15.000	NB schatting bezoekers in kader Lân fan Taal nog te bepalen
- basisscholieren	1.000	
- MO scholieren	500	
- HBO	500	
- literaire activiteiten	5.000	

Bezoek digitaal

NB We geven hier nog een aantal direct te meten sites. De ontwikkeling is evenwel dat de Tresoardata via een veelheid aan websites en social media beschikbaar gesteld worden, waarop geen meting meer mogelijk is

Websites	1.250.000	
Sociale media	Kengetal nog te ontwikkelen	
Alle Friezen.nl	220.000	
Wiewaswie (Fryslân)	350.000	

Gebruik collectie

Uitleningen boeken	21.500	
Uitleningen archivalia	10.000	
Uitleningen IBL	4.500	
Schriftelijke inlichtingen	1.000	

Activiteiten 2018

Onderzoekshulp en informatieverstrekking	Verstrekken van informatie op aanvraag; vervaardiging van zoekinstrumenten	Vervaardiging van instructiemiddelen voor onderzoek (MOOC's) en de ontwikkeling van helpdeskfuncties in de website
Publieksproducten en -presentaties	educatie	Ontwikkeling van educatieve programma's met accent op basisonderwijs; accent op Lân fan Taal; zie bijlage
		Volwassenen-educatief programma 'op locatie'; kennisoverdracht aan 'mienskip'
	tentoonstellingen	Programma Lân fan Taal en creëren legacy Lân fan Taal; voorbereiding programmering paviljoen Lân fan Taal
		Programma nieuwe presentatievormen Friese literatuur(geschiedenis): Kabinet Ald Frysk, Troelstra, Documentaire, Kleinkunst, e.a.
		Realisatie van activiteiten in cocreatie met communities
	Publicaties, lezingen e.d.	Opbouw Encyclopedie van Fryslân als digitale database; begeleidende publicaties Lân fan Taal/literatuur; lunchlezingen en presentaties in kader van activiteiten Leeuwarden Studiestad
	website	Ontwikkeling websites ten behoeve van onderzoeksfuncties; realisatie wetlands-discovery-group
	cultuurtoerisma	Ingebruikname website 'Familiereisgids'; ontwikkeling rootstoerisme i.s.m. diverse partijen
publieksgebouw	bibliotheek	Aanpassing en inrichting gebouw aan behoeften RUG/Campus Fryslân
	museale functies	Inrichten gebouw met blijvende elementen Lân fan Taal
		Ingebruikname en start programmering paviljoen Lân fan Taal

7.2.3 Literatuurbevordering

In de GR is aan Tresoar de taak van bevordering van de Friese literatuur opgedragen. Hiervoor is één FTE beschikbaar en een activiteitenbudget van € 10.000.

	2017	2018	2019	2020
Literatuurbevordering	**€ 217.785,79**	**€ 139.006,99**	**€ 138.368,82**	**€ 136.001,80**
Directe Kosten				
- Materiaal	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
- Personeelslasten	€ 161.351,65	€ 78.915,49	€ 77.606,00	€ 77.650,18
Indirecte Kosten				
- Huisvestingskosten	€ 5.174,31	€ 5.216,10	€ 5.270,00	€ 5.291,58
- Facilitaire ondersteuning	€ 1.235,09	€ 4.291,76	€ 4.342,00	€ 1.276,59
- ICT	€ 5.382,49	€ 5.346,13	€ 5.285,00	€ 5.277,20
- Beleidslasten	€ 26.485,56	€ 26.957,70	€ 27.456,00	€ 27.964,62
- Financiële administratie	€ 8.156,69	€ 8.279,82	€ 8.408,00	€ 8.541,62
- PR/Marketing				

Aktiviteiten 2018

publieksaktiviteiten	Stimuleringsaktiviteiten Fries	Organisatie cursussen, lezingen, uitvoering beleid provincie (prijzen, e.d.); advisering literatuurbeleid
	Ondersteuning Lân fan Taal	Programmering Lân fan Taal
	Museale ontwikkeling	'legacy' op basis van project Lân fan Taal, zie hoofdstuk 5.3

7.2.4 Overige taken

Deltaplan Digitalisering
De provincie heeft voor een periode van vijf jaar geld beschikbaar gesteld om de erfgoedcollectie van Fryslân digitaal beschikbaar te stellen. Voor dit project is Tresoar penvoerder. Dit project wordt via een aparte rapportage financieel verantwoord.

	2017	2018	2019	2020
Deltaplan Digitalisering	**€ 1.288.000**	**€ 1.056.000**		
Directe Kosten				
- Materiaal				
- Personeelslasten				
Indirecte Kosten				
- Huisvestingskosten				
- Facilitaire ondersteuning				
- ICT				

- Beleidslasten				
- Financiële administratie				
- PR/Marketing				

Dienstverlening Provinciale Archieven
De rol van Tresoar in het beheer en de beschikbaarstelling van de provinciale archieven is geregeld in een dienstverleningsovereenkomst en een daaraan gekoppeld budget.

8. Organisatie

Transitieprocessen
De verschuiving van het cultuur- en erfgoeddomein naar het internet en de revolutie in datamanagement, onder invloed van open linked data, doet Tresoar veranderen van een sterk uitvoerende en ambachtelijke organisatie naar een veel meer regisserende en ontwerpende organisatie. Werken volgens het concept 'verbinden' vraagt een ondernemende, creatieve en pro-actieve manier van werken van de medewerkers en in het bijzonder van het management. Werken vanuit dit principe vereist ook de intensivering van het werken met en in de digitale omgeving. De komende jaren zal de organisatieontwikkeling en het HRM beleid er op worden gericht om deze verandering te ondersteunen, waarbij de kernwaarden en doelstellingen van Tresoar ook daadwerkelijk worden gedragen en uitgedragen door het management en de medewerkers. Ondernemerschap moet er toe leiden dat Tresoar haar positie kan behouden en verder kan vergroten. Denk bijvoorbeeld aan het vergroten van de positie van Tresoar als kennishub (universiteit/faculteitsbibliotheek) en in de toeristische sector. (Professionele) creativiteit moet er o.a. toe leiden dat Tresoar nieuwe en bestaande doelgroepen aan zich weet te binden door professioneel gedurfde programma's en activiteiten te ontwikkelen. Een pro-actieve manier van werken moet er toe leiden dat 'verbinden' leidend wordt in het handelen van medewerker zowel naar doelgroepen, samenwerkingspartners als naar interne klanten en naaste collega's.
In de afgelopen beleidsperioden zijn er al belangrijke stappen gezet in ontwikkeling van de organisatie en het HR beleid. Er is zeer actief en breed beleid gevoerd om medewerkers en management te ontwikkelen. Aan de hand van een ieders 'kleurenprofiel' is het kleurenprofiel van Tresoar in kaart gebracht, waarbij elke kleur of kleurcombinatie staat voor een bepaalde manier van denken en communiceren (Whole Brain). Dit biedt medewerkers en management handvaten voor een betere communicatie in de veranderingsprocessen en bij het stimuleren van feedback.
Beleid, gericht op het bevorderden van de Tresoriaan competenties bij medewerkers en het bevorderen van het handelen van medewerkers vanuit de kernwaarden van Tresoar heeft al tot aantoonbaar succes geleid in het functioneren van teams en medewerkers.
Een andere recente ontwikkeling zijn de ICT-competentieprofielen die medewerkers moeten beheersen, omdat werken met en in de digitale omgeving een steeds grotere rol speelt binnen Tresoar.

In de komende beleidsperiode wordt voortgebouwd op deze resultaten. Gelijktijdig moet worden vastgesteld dat verdere stappen noodzakelijk zijn: de veelheid van taken en het gebrek aan onderlinge samenhang van legt enkele zwaktes van Tresoar bloot. Zowel op het terrein van kennis en competenties, als op het terrein van personele en financiële middelen, raakt de verbreding van taken en verantwoordelijkheden de grenzen van onze organisatie. In 2016 wordt de in- en uitstroom van medewerkers op de middellange termijn nader geanalyseerd in relatie tot de kennisgebieden, vaardigheden en competenties die nodig zijn om het meerjarenbeleidsplan uit te kunnen voeren.

Organisatieplan
Met ingang van 2017 is een nieuw organisatieplan ingevoerd dat een adequaat antwoord wil zijn op bovengenoemde veranderingen in onze omgeving. Het organisatieplan is gebaseerd op een

herinrichting van de werkprocessen, waarbij we vooral zoeken naar integratie van processen. Naast deze algemene herinrichting, gaan we op een aantal punten de organisatie professionaliseren, zowel in de 'backoffice' (denk aan nieuwe processen als data-architectuur en – management), als in de 'frontoffice' (denk aan processen als PR en marketing). De inrichtingssystematiek volgt de uitgangspunten van het 'opgavengestuurd werken', waarbij de organisatie zo adequaat mogelijk reageert op maatschappelijke opdrachten en behoeften.

Leiderschapsontwikkeling
Leidinggevenden vervullen een sleutelpositie in de organisatieontwikkeling en de uitvoering van het HR beleid. Van hen mag worden verwacht dat ze in staat zijn de Tresoar strategie te vertalen naar de doelstellingen van de eigen eenheid en dat zij het HR beleid dragen en uitdragen.
De ontwikkeling die Tresoar de komende beleidsperiode zal maken maakt het nodig dat het leidinggeven de komende jaren naar een hoger niveau moet worden gebracht: leiderschap! Dit betekent leidinggeven aan veranderingen: begeleiden, initiëren en meester zijn van visie op inhoud (inhoud in relatie tot veranderingen). Dit vraagt o.a. ontwikkeling van het strategisch vermogen en inzicht van het management en het ontwikkelen van een gezamenlijk visie op HR beleid en instrumenten. De vormgeving en uitvoering van alle HRM-instrumenten zal worden gebaseerd om 'verbinden door te bewegen' te realiseren. Het bouwt voort op de bereikte resultaten van de vorige beleidsperiode. Daarbij is het van belang om de verschillende HR-instrumenten op een samenhangende manier in te zetten, zodat deze zowel Tresoar als de medewerkers zoveel mogelijk profijt opleveren.

Strategische personeelsplanning
Alle genoemde ontwikkelingen, met name de digitale, vragen dringend om een strategische aanpak om ook op lange termijn aan de personele behoeften te kunnen voldoen. Het is de komende jaren wenselijk om te weten welke kennis, kunde en vaardigheden in huis zijn of gehaald moeten worden. Daarnaast is het nodig om te weten welke te voorziene ontwikkelingen in het personeelsbestand van Tresoar zijn te verwachten, in leeftijdsopbouw, in in-, door- en uitstroom etc. Met een goede personeelsplanning wordt Tresoar in staat gesteld kwalitatief en kwantitatief aan te geven hoe de situatie van Tresoar is en waar men op langere termijn naar toe wil werken. Tot nog toe is dit niet strategisch en structureel aangepakt. In de komende jaren zal dit instrument tot de normale bedrijfsvoering moeten horen, als onderdeel van de planning en control cyclus. In 2016 is dit instrument vervaardigd op basis van het Meerjarenbeleidsplan 2017-2020 en de daaruit voortvloeiende kennis- en competentiebehoeften.

Evenwichtige personeelsopbouw
Tresoar opereert in een brede maatschappelijke context en wil haar maatschappelijk draagvlak verder vergroten. Zij trekt verschillende doelgroepen aan met verschillende achtergronden, culturen en leeftijden. De ambitie is om nieuwe doelgroepen aan ons te binden. De samenstelling van het personeelsbestand dient daarop aan te sluiten, niet alleen vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om ondervertegenwoordigde groepen in het arbeidsproces te betrekken, maar ook omdat een divers samengesteld personeelsbestand de beste garantie is dat wij voor (nieuwe) doelgroepen en medewerkers een uitdagende en aantrekkelijke organisatie en werkomgeving zijn.

Mobiliteit
In samenhang met strategische personeelsplanning, is ook mobiliteit belangrijk voor Tresoar om toekomstbestendig te kunnen zijn. Mobiliteit heeft altijd te maken met 'in beweging komen'. Om jong talent te kunnen aantrekken is het nodig dat de mobiliteit versterkt wordt. Mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling zijn daarbij essentieel. Onderdeel van mobiliteit is ook de doorstroom naar functies binnen en buiten Tresoar. Mobiliteit is ook nodig om andere 'kleuren' binnen te halen. Om dit beter en tijdig mogelijk te maken, zal verder geïnvesteerd worden in loopbaanbegeleiding en competentieontwikkeling. Andere manieren om op mobiliteit te sturen zullen verder worden onderzocht.

Employability (duurzame inzetbaarheid)
De aandacht voor de optimale en duurzame inzetbaarheid van medewerkers, waardoor zij in staat zijn werk te krijgen en te houden binnen of buiten Tresoar, is een gezamenlijk belang van Tresoar en medewerker. Het gaat daarbij niet uitsluitend om het vitaal houden van ouderen, maar juist om het investeren in de productiviteit en inzetbaarheid van alle groepen medewerkers.

Efficiënte HR infrastructuur
Het opleidingsbeleid voor medewerkers zal nauw aansluiten bij doelstellingen van Tresoar. In de jaargesprekken met de medewerkers wordt de opleidingsbehoefte van de individuele medewerker geïnventariseerd. Het opleidingsprogramma zal een belangrijke bijdrage moeten leveren aan het realiseren van de gewenste organisatieontwikkeling. Gelet op de digitale ontwikkelingen dient de komende jaren kennisgericht opleidingsaanbod te worden ontwikkeld. Voor leidinggevenden zal er een samenhangend opleidingsaanbod komen, gericht op versterking van het strategisch vermogen en competenties die nodig zijn voor ondernemerschap.

Functiegebouw
Het functiegebouw zal nauwer moeten aansluiten bij de ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en de bredere inzetbaarheid van medewerkers in uiteenlopende rollen op het terrein van informatie, kennis en productie.

Jaargesprekken (ontwikkelingsgesprekken), beoordeling en beloning
Met iedere medewerker dienen, zoals altijd, jaargesprekken te worden gevoerd. Door middel van deze gesprekken wordt er voor gezorgd dat alle werkzaamheden, die op Tresoar worden gedaan, systematisch bijdragen aan doelstellingen van Tresoar. De komende jaren zal energie worden gestoken in de verdere verbetering van de kwaliteit van de gesprekken (ontwikkelingsgericht, diepgang, smart-afspraken en heldere verslaglegging) en andere manieren van beloning. De systematiek zal worden aangepast aan het in 2017 ingevoerde Organisatieplan.

9. Exploitatiebegroting 2018 (2018-2020)

In de Exploitatiebegroting zijn de incidentele, meerjarige baten en lasten van de 'overige opgedragen taken' integraal verwerkt (Dienstverleningsovereenkomst Provinciale Archieven, Deltaplan Digitalisering). In de productbegroting worden deze baten en lasten separaat gepresenteerd. De 'going concern' baten en lasten en de effecten van diverse ontwikkelingen worden binnen de financiële kaders gerealiseerd. Dit geld ook voor nieuw beleid dat gefinancierd wordt uit de ombuiging van bestaande werkprocessen (van analoog naar digitaal, e.dIn de begroting is geen indexering opgenomen. Deze wordt per boekhoudjaar geëffectueerd op basis van de door provincie en Rijk gehanteerde indexcijfers.

TRESOAR							
	Begroting		**Begroting**		**Begroting**		**Begroting**
	2017		**2018**		**2019**		**2020**
OPBRENGSTEN							
structurele bijdrage vlgs WGR							
Rijk OCW - DCE/MLB	1.912.725		1.912.725		1.772.017		1.774.031
Rijk OCW - DCE/MLB, prijsindex 2017/2020	0		2.593		2.567		2.567
Provincie	3.222.663		3.222.663		3.222.663		3.222.663
Provincie, loonprijscompensatie 2017/2020	0		-		-		-
overige provinciale bijdragen:							
Bijdrage prov. Archief Provincie	379.075		379.075		379.075		379.075
Provincie, begroting proj. Fryske Boek	95.675		96.632		0		0
Provincie, deltaplan digitalisering	1.288.000		1.056.000				
	6.898.138		6.669.688		5.376.322		5.378.336
Overige opbrengsten:							
Reguliere inkomsten	58.200		60.000		60.000		..... 60.000
Zakelijke dienstverlening:							
- Rijksoverheid	-		-		-		-
- Derden	55.448		57.645		57.645		57.645
Depotverhuur/AFUK exploitatiek.	94.594		106.700		107.700		109.000
Legaten	-		-		-		-

Vrijval investeringsbijdrage	27.354		27.354		27.354		5.034
Vrijval Provincie, herhuisvesting FFA	6.500		6.500				
DCE/RAD Doelsubsidies - educatie	23.000		23.000		23.000		23.000
DCE/RAD Doelsubsidies - deltaplan	37.000		37.000		37.000		37.000
Rente	1.000		1.000		1.000		1.000
Subsidie en sponsorgelden	-		-		-		-
Incidentele baten	10.000		10.000		10.000		10.000
TOTAAL OPBRENGSTEN	7.211.234		6.998.887		5.700.021		5.746.015
KOSTEN							
Personeelslasten:							
Salarislasten, excl Fryske Boek	3.358.822		3.392.410		3.426.334		3.426.334
Salarislasten Fryske Boek	95.675		96.632		0		0
Inhuur derden	26.000		26.000		27.000		27.000
Overige personeelslasten	70.000		70.000		72.000		74.000
Budget incidenteel belonen	8.642		8.723		8.810		8.810
Totaal personeelskosten	3.559.139		3.593.765		3.534.144		3.536.144
Direkte materiële kosten	429.250		410.392		307.755		358.989
Direkte materiële kosten Fryske Boek	0		0		0		0
Direkte mat. Kosten behoudsplan	37.000		37.000		37.000		37.000
Direkte mat. Kosten Deltaplan Digital.	1.288.000		1.056.000				
Indirekte materiële kosten							
- Huisvestingskosten	1.386.816		1.389.409		1.376.565		1.376.565
- Afschr.Invest.raming huisvesting/inr.	27.354		27.354		27.354		27.354

- Organisatiekosten	301.145		307.467		276.838		276.838
- Rente en afschrijvingen	182.530		177.499		140.365		133.125
Totaal materiële kosten	3.684.625		3.405.121		2.165.877		2.209.871
Incidentele lasten	-		-		-		-
TOTAAL KOSTEN	7.211.234		6.998.887		5.700.021		5.746.015
Dotatie	0		0		0		0
RESULTAAT	0		0		0-		0-

BIJLAGE: Tresoar en educatie 2018

Algemeen

Tresoar richt zijn educatieve activiteiten op het primair en voortgezet onderwijs in Fryslân en op studenten van de hogescholen en universiteiten die in Fryslân actief zijn. Maar ook studenten van buiten de provincie, met name in de vakken Geschiedenis, Fries, Klassieke Oudheid en Aardrijkskunde weten de collectie van Tresoar te vinden. Activiteiten voor het onderwijs zijn kosteloos.

De activiteiten voor het primair onderwijs leggen de nadruk op beleving, waarneming en historisch bewustzijn. In het voortgezet onderwijs verschuift het accent van beleving naar kennisoverdracht. De leerlingen leren informatie te zoeken en historische bronnen te gebruiken. Zo krijgen ze inzicht in zichzelf en in hun omgeving.

Voor de studenten aan hogescholen en universiteiten staat het leren kennen en gebruiken van de collectie van Tresoar voorop. Studenten aan de lerarenopleidingen kunnen dan meteen zien welke mogelijkheden de collectie biedt voor hun werk als docent.

Om aan te sluiten bij de leefwereld van scholieren en studenten worden verschillende werkwijzen en middelen gehanteerd, afgestemd op de wensen en mogelijkheden van de beoogde doelgroep. Tresoar biedt lessen, workshops en rondleidingen volgen of zelfstandig onderzoek doen (met begeleiding van een educatief-medewerker). De educatief-medewerkers van Tresoar verzorgen ook gastlessen en projecten op locatie.

Het onderwijsaanbod wordt ontwikkeld, uitgevoerd en geëvalueerd in overleg met de onderwijsinstellingen.

In 2017 is er een belangrijke verandering opgetreden in het educatieve aanbod van Tresoar. De opdracht in het kader van Friese literatuurbevordering, voortvloeiend uit het takenpakket van de voormalige stichting It Fryske Boek, is door de Provincie Fryslân niet meer bij Tresoar belegd.

Soort les	Primair Onderwijs	Voortgezet Onderwijs	Hoger Onderwijs	Volwassenen Onderwijs	Speciaal Onderwijs
Schoolkade Lân fan taal	X				X
Triedsjes nei it Ferline	X	X			
Moord in Tresoar		X			
Elfstedentocht	X				
MuseumJeugd Universiteit	X	(X)			
Pake & Beppe wike	X				
Heraldiek	X	X			
Week van de Klassieken		X			
Zoeken in de collectie van Tresoar		X	X		
Begeleiding Profielwerkstukken		X			
Kinderuniversiteit (ism Campus Fryslan)		X			
Kindercolleges		X			
Stageplek		X	X		
Studiefaciliteiten			X		
Colleges via Volksuniversiteit				X	
Literaire schrijfcursussen				X	
Rondleidingen	X	X	X	X	X

Primair onderwijs

Kunstmenu

Kunstmenu is een educatief programma voor de basisscholen in de (grote) gemeente Leeuwarden. Bijna alle culturele instellingen in Leeuwarden, waaronder Tresoar, doen eraan mee. In 2018 presenteert Tresoar een programma over voor groep 3 en 4 in het kader van Lân fan taal.

'Triedsjes nei it ferline'(Draadjes naar het verleden)

Iedereen bewaart voorwerpen die voor hem of haar belangrijk zijn. Volwassenen doen dat, maar kinderen ook. De waarde van die voorwerpen is meestal niet in geld uit te drukken: het gaat om het verhaal dat aan dat voorwerp vastzit. Dat verhaal verbindt personen en gebeurtenissen in heden en verleden. Met dit project gaat Tresoar met kinderen op zoek naar die verhalen. En daarmee naar de verbindende draad tussen heden en verleden. Het wordt op verzoek aangeboden in de hele provincie.

Eigen lesmateriaal

Tresoar draait echter niet alleen op verzoek maar doet ook zelf aan de ontwikkeling van lesmateriaal (digitaal) over thema's uit de regionale geschiedenis.

MuseumJeugdUniversiteit

Tientallen musea in Nederland organiseren colleges voor nieuwsgierige kinderen van 8 t/m 12 jaar. Echte wetenschappers en experts vertellen de kinderen alles over ridders, mummies, dinosaurussen en planeten. Tresoar en het Fries Museum organiseren in Fryslân de MuseumJeugdUniversiteit.

Voortgezet onderwijs

Algemeen

Scholieren die studieboeken nodig hebben over Friese onderwerpen of andere onderwerpen, of scholieren die een rustige plek zoeken om te studeren kunnen bij Tresoar goed terecht. Op de studiezaal zijn er meer dan tweehonderd studieplekken.
Voor de scholen van de koepel Piter Jelles worden 'Fryske Wiken' georganiseerd, gericht op Fries taal, cultuur en geschiedenis. Met OSG Sevenwolden zijn vergelijkbare contacten.

Profielwerkstukken

Scholieren weten de collectie van Tresoar te gebruiken voor spreekbeurten en profielwerkstukken over de meest uiteenlopende onderwerpen. Scholieren die vragen hebben kunnen uitgebreid zoekadvies krijgen van de medewerkers.

Week van de Klassieken

Speciaal voor gymnasiumleerlingen wordt jaarlijks de week van de Klassieken georganiseerd. Een vast onderdeel is de Grote Ken-Je-Klassiekenquiz. De finale van de Grote Ken-Je-Klassieken-Quiz is in het Rijksmuseum van Oudheden. Er wordt door gymnasia uit het hele land deelgenomen.

HBO en Universiteit

Deze opleidingen hebben hun eigen programma, Tresoar faciliteert studenten met lesruimte en studieplekken op de studiezaal. Hiervan wordt in toenemende mate gebruik gemaakt. Tentamentijd is merkbaar op de studiezaal. Studenten kunnen voor een gering bedrag vrijwel onbeperkt boeken lenen.
Voor PABO studenten en Studenten Geschiedenis worden speciale introductiedagen georganiseerd. In 2017 is de rol van Tresoar in het curriculum van RUG/Campus Fryslân nader gedefinieerd. Met ingang van 2018 verzorgt Tresoar inleidingen en werkcolleges over bronnenkritiek en zoekmethoden.

Activiteiten voor volwassenen

Rondleidingen

Rondleidingen worden op grote schaal aangeboden aan een breed publiek. Op aanvraag worden voor groepen thematische rondleidingen verzorgd, en voor individuele belangstellende zijn er op donderdagen rondleidingen voor iedereen.

Cursussen

Tresoar organiseert diverse historische cursussen, op verschillende plekken in de provincie. Dit zijn cursussen over regionale geschiedenis, bronnenkunde, paleografie, genealogie, Tresoar on tour: Stoomcursus Fryslânkunde. Hierin werken we samen met historische verenigingen, musea, Volksuniversiteit, openbare bibliotheken en diverse communities zoals Vrouwen van Nu.

Daarnaast zijn er cursussen die bedoeld zijn om mensen te ondersteunen bij het schrijven van Friese literaire teksten.
Er wordt een basiscursus Prozaschrijven verzorgd van zes avonden. Bij voldoende belangstelling volgt een verdiepingscursus. Andere cursussen zijn: 'Libbensferhaal skriuwe', 'Poëzijskriuwe foar begjinnend talint', 'Friese literatuur van de 21ste eeuw'

TRESOAR BEGROTING	realisatie 2016	concept begroting 2017	aangepaste begroting 2017	concept begroting 2018
OPBRENGSTEN				
structurele bijdrage vlgs WGR				
Rijk M&C	1.753.642	1.632.560	1.622.974	1.622.974
Bijdrage Digitale Taken Rijk DTR	-	-	148.751	148.751
Rijk M&C, prijsindex 2017	-	2.567	0	0
Rijk M&C, prijsindex 2018	-	-	0	2.593
Rijk M&C, invest bijdrage	141.000	141.000	141.000	141.000
Provincie,	3.258.417	3.287.663	3.222.663	3.222.663
overige provinciale bijdragen:				
Bijdrage prov. Archief Provincie	379.075	379.075	379.075	379.075
Provincie, Deltaplan digitalisering	859.821	1.288.000	1.288.000	1.056.000
Provincie, Fryske Boek	184.700	184.700	**95.675**	**96.632**
	6.576.655	6.915.565	6.898.138	6.669.688
Overige opbrengsten:				
Reguliere inkomsten	51.154	60.000	58.200	60.000
Zakelijke dienstverlening:				
- Rijksoverheid	-			
- Derden	76.810	57.645	55.448	57.645
Depotverhuur/AFUK exploitatiek.	106.814	105.700	94.594	106.700
Legaten	-	-	-	-
Vrijval investeringsbijdrage	-	27.354	27.354	27.354
Vrijval Provincie, herhuisvesting FFA	6.500	6.500	6.500	6.500
Doelsubsidies - educatie	23.000	23.000	23.000	23.000
Doelsubsidies - deltaplan	37.000	37.000	37.000	37.000
Rente	-	1.000	1.000	1.000
Subsidie en sponsorgelden	219.118	10.000	10.000	10.000
Incidentele baten	-	-		
TOTAAL OPBRENGSTEN	7.097.051	7.243.764	7.211.234	6.998.887
KOSTEN				
Personeelslasten:				
Salarislasten, 2018 excl Fryske Boek	3.189.011	3.358.822	3.358.822	3.392.410
Salarislasten Fryske Boek	89.763	95.675	95.675	96.632
Inhuur derden	120.024	26.000	26.000	26.000
Overige personeelslasten	90.861	70.000	70.000	70.000
Budget incidenteel belonen	-	8.642	8.642	8.724
Totaal personeelskosten	3.489.659	3.559.139	3.559.139	3.593.766
Direkte materiële kosten	514.709	**372.755**	429.250	410.392
Direkte materiële kosten Fryske Boek	94.937	89.025	-	-
Direkte mat. Kosten behoudsplan	46.338	37.000	37.000	37.000
Direkte mat. Kosten Deltaplan Dig	859.821	1.288.000	1.288.000	1.056.000
Indirekte materiële kosten				
- Huisvestingskosten	1.107.568	1.386.816	1.386.816	1.389.409
- Afschr.Invest.raming huisvesting/inr.	27.354	27.354	27.354	27.354
- Organisatiekosten	255.459	301.145	301.145	307.467
- Rente en afschrijvingen	164.189	182.530	182.530	177.499
- bijzondere lasten	-	0	0	0
Totaal materiële kosten	3.070.375	3.684.625	3.652.095	3.405.121
Dotaties	-			
TOTAAL KOSTEN	6.560.034	7.243.764	7.211.234	6.998.887
Netto resultaat	**537.017**	-	-	-
Bestemming resultaat	**394.830**	**0**		
Resultaat	**142.187**	**0**		

Toelichting begroting Tresoar 2018

ALGEMENE UITGANGSPUNTEN:

De directe en indirecte materiële kosten zijn grotendeels begroot op basis van te verwachten uitgaven 2016 met daarin verwerkt de te verwachten mutaties voor 2017.

Opbrengsten

Structurele bijdrage volgens WGR

De opbrengsten van de provincie en het rijk **(x index Provincie 0 %, Rijk geschat op 0)** zijn de bijdragen zoals die zijn weergegeven in de financiële bijlagen van de WGR.

De huisvestingsbijdrage RAD is met 0,5% geïndexeerd

In het kader van Digitale Taken Rijk (DTR) is voor 2017 en 2108 een bedrage van € 148.751 toegekend.

Structurele bijdrage It Fryske Boek

De bijdrage ex personeel It Fryske Boek, aangesteld bij Tresoar, wordt twee jaar doorbetaald (2017 en 2018)

Overige opbrengsten

Dit zijn opbrengsten voortvloeiend uit overige zakelijke dienstverlening van Tresoar.
Opbrengst derden: dienstverlening Wetterskip 55.448

Depotverhuur/AFUK exploitatie

Huur en exploitatiekosten AFUK 76.698, verhuur depots 3.936.(incl. Wetterskip 13.960)

Vrijval investeringsbijdrage

Hier is opgenomen het vrijvallende deel van de bestemmingsreserve verbouw:

Bestemmingsreserve verbouw: 27.354,18 (volgens aanschaffingen 2010)

Doelsubsidies

Dit betreft doelsubsidies voor de educatief medewerker (zie WGR) en behoudsgelden voor uitvoering deltaplan, waarover in 2004 nieuwe afspraken zijn gemaakt.

Rente

De te ontvangen rente is op 0 gesteld.

Subsidie:

OKS max € 10.000 boeken kunstgeschiedenis

LASTEN

Personeelslasten

De personeelslasten zijn opgenomen voor het bedrag dat voor personeel is berekend door medew. P&O voor 2017 x 1% en Inclusief 17.500 FPU plus.

	€	Fte's
Lasten geplaatste medewerkers :	3.392.410	
Lasten geplaatste medewerkers Fryske Boek:	96.632	

Inhuur derden

12.000 voor financiële administratie, 14.000 voor accountantskosten,

Overige personeelskosten

Dit zijn scholingskosten (30.000), OR (10.000), ARBOkosten (12.000), vrijwilligers etc.(9766), ov. P-kosten 8234
Budget incidenteel belonen ca. 0,25% van de loonsom (8.724) vermeld bij de salarissen

Directe materiële lasten

Collectieontsluiting 30.000+42.895 van automatisering+29386 van Coll.vorming +23820 van mat.beheer.
Collectievorming 180000+12.000 minus 19145 (sal)-12469(sal)-29386 naar coll.ontsluiting;
materieel .beheer.: 31.320-23820 naar coll.onntsluiting;
publieke dienstverlening 61.000 - 10500-15000 -10.000 naar webdiensten studiezaal
webdiensten publieksactiviteiten: 35.500 van studiezaal
educatie15.000;schrijfbevordering en lit.activiteiten fries 10.000;
publieksactiviteiten met o.a. literatuurbevordering en tentoonstelling: 49.791+37637

Directie materiële kosten It Fryske Boek
De directe materiële kosten van It Fryske Boek zijn vervallen

De directe materiële lasten behoudsplan
Deze lasten (€ 37.000) zijn opgenomen conform de doelsubsidie die hiervoor jaarlijks wordt verstrekt.

GS Deltaplan Digitalisering Cultureel Erfgoed
In het kader van het programma Wurkje foar Fryslân stelt de Provincie voor de digitaliseringvan de collecties gedurende 5 jaar financiering beschikbaar. Het bedrag voor 2018 is volgens het kasritme van de Provincie overgenomen.

Indirect materiële lasten

Huisvestingskosten
Alle zakelijke lasten wat betreft huisvesting zijn hierin opgenomen.
Hier is de afschrijving verbouw/nieuwbouw verantwoord van 27.354
De huurprijzen zijn opgenomen tegen een index van 1,5% huurverhoging per jaar (967.407).
Inclusief 60.000 voor de huurprijs van 600m2 oppervlak in Kolleksjesintrum.
De energiekosten zijn opgenomen voor 120.000. Onderzoek moet nog uitwijzen of dat voldoende is
Onderhoudskosten 120.000; schoonmaak 88.000; beveiliging 12.500

Organisatiekosten
Kantoorbenodigdheden (40.000), bestaande uit tijdschriften, huur kantoormachines, onderhoud kantoormachines, kantoorbenodigdheden, drukwerk, vakliteratuur
Telefoonkosten (11.500). Portokosten (30.000) bank-/girokosten (4.000), transportkosten (2.000) representatiekosten,incl. reisdeclaraties (30.500) kantinekosten te verrekenen met inkomsten (10.000) automatisering (164.467), publiciteitskosten (15.000).

Rente en afschrijving

afschrijving (zie investeringsplanning): 204.853-27.354 vrijval = 177.499.
Hierbij inbegrepen de afschrijving van de aanschaffingen in 2009, 2010 en 2011 (studiezaal)

Investeringen:
Automatisering: 67.000 reguliere vervanging.
De afschrijving van deze kapitaalgoederen geschiedt in 5 jaar.

Paragrafen:
Lokale heffingen

Overzicht betreffende de lokale heffingen en de geraamde inkomsten:
Voor Tresoar niet van toepassing

Weerstandsvermogen

Het Dagelijks Bestuur van Tresoar heeft de wens geuit jaarlijks vanuit de exploitatie een substantieel bedrag toe te voegen aan de Algemene Reserve, teneinde financiële risico's in de toekomst op te kunnen vangen.

Gedacht kan worden aan extra structurele uitgaven ten gevolge van resultaten uit CAO onderhandelingen, die niet of niet voldoende gedekt worden uit de jaarlijkse indexatie van de financiële bijdrage van de partners in de Gemeenschappelijke Regeling

De weerstandscapaciteit, het financiële vermogen om tegenvallers op te kunnen vangen, is in 2016 gestegen met € 189.540 tot een totaal van € 317.947.

Onderhoud kapitaalgoederen
Onderhoud kapitaalgoederen, waarvoor investeringen nodig zijn, die daarna onderhoud vragen: gebouwen, wegen, water, groen en riolering:
Voor Tresoar niet van toepassing.

Financiering
Het leeuwendeel van de financiering van Tresoar loopt via de twee partners in de Gemeenschappelijke Regeling, nl. de Provincie Fryslân en het Ministerie van OC&W. Daarnaast is Tresoar actief bezig fondsen te werven voor grote projecten, waar de financiering van de partners in de GR niet in voorziet.

Tresoar heeft een Treasurystatuut dat tot doel heeft een formeel kader te scheppen waarbinnen de financierings- en beleggingsactiviteiten van de organisatie dienen plaats te vinden en is daarmee een kader voor het opstellen en het uitvoeren van het treasurybeleid in de begroting. Het gaat daarbij om de beleidsmatige vaststelling van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten voor de uitvoering van de treasuryfunctie door Tresoar. Bij de inrichting van het treasuryproces zorgen de vier elementen sturing, uitvoering, verantwoording en toezicht houden in hun samenhang voor duidelijkheid en transparantie.

Het Treasurystatuut kan beschouwd worden als een nadere uitwerking van de geldende Regeling Letterhoeke, artikel 25. Bij de opstelling van dit statuut is verder rekening gehouden met het relevante wettelijke kader in
-de Provinciewet,
-de Wet financiering decentrale overheden (fido) en het daarmee samenhangende Besluit lening-voorwaarden decentrale overheden en de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden, en
-het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995 en de wijziging daarvan per 1 januari 2001, in verband met de invoering van de Wet fido.

Bedrijfsvoering

De personele organisatie is, na de plaatsing van het personeel na de fusie in 2002, in 2009 en in 2013 herschikt. Via een belangstellingsregistratie zijn, met advies van een externe plaatsingscommissie, de medewerkers herplaatst.

In 2005 is er door Tresoar een klachtenregeling in gebruik genomen. In deze regeling is vastgelegd hoe er met een klacht van een bezoeker om wordt gegaan. Het hoofd bestuurlijke zaken en bedrijfsvoering is daarbij aangewezen als klachtbehandelaar.

Tresoar kent een administratieve organisatie die voldoet aan de daaraan door wet- en regelgeving gestelde eisen.

Inhuur van externe personeel ten behoeve van projecten gebeurt alleen als externe financiering geregeld is.

Verbonden partijen.
Een verbonden partij is een organisatie waarin Tresoar een bestuurlijk én financieel belang heeft. Uitgangspunt voor het aangaan van een dergelijke verbintenis is dat de uitvoering van het beleid van Tresoar ermee gediend moet zijn.

Leden van het Dagelijks Bestuur zijn q.q. bestuursleden van de Stichting Tresoar, maar van een financieel belang is geen sprake.

Grondbeleid
Visie op grondbeleid en prognose resultaten grondexploitatie:
Voor Tresoar niet van toepassing.